

แบบการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศก.ระดับตำบลปากช่อง สก.ระดับอำเภอจอมบึง
สำนักงาน สก.ประจำจังหวัดราชบุรี
ระบุชื่อแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่

พิพิธภัณฑ์มงคลนาวิน

ภาพกิจกรรม บริเวณพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑ์มงคลนาวิน

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อแหล่งเรียนรู้ ประเภทสถานที่
2. ชื่อ-สกุล วิทยากร พระครูภาวนาโชติคุณ
3. ที่ตั้งแหล่งเรียนรู้/ที่อยู่วิทยากร หมู่ 11 ถนน - ตำบล/แขวง ปากช่อง อำเภอ/เขต จอมบึง
จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70150 โทรศัพท์ - ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ -

4. ช่องทางการติดตามอื่นๆ (Facebook, Line, Website, TikTok) พิพิธภัณฑมณฑลนาวัน
5. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงาน นางสาวสุภาพร กลีบเมฆ (ครู ศกร.) โทรศัพท์ 093-0964838
6. แหล่งเรียนรู้มีระยะทางห่างจากถนนเส้นหลัก 800 เมตร
7. พิกัด ละติจูด-ลองจิจูด ของแหล่งเรียนรู้ 13.6348852,99.6458208
8. พิกัด GPS ของแหล่งเรียนรู้ 13.6348852,99.6458208
9. การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เดินทางโดย รถจักรยานยนต์, รถยนต์
10. แหล่งเรียนรู้มีพื้นที่รองรับสำหรับจัดกิจกรรม จำนวน 100 คน
11. พื้นที่สำหรับจอดรถในแหล่งเรียนรู้อย่างน้อย 20 คัน
12. จุดบริการห้องน้ำ จำนวน 10 ห้อง
13. โต๊ะ จำนวน 20 ตัว เก้าอี้จำนวน 100 ตัว

สรุปสาระสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ประวัติความเป็นมา

พิพิธภัณฑมณฑลนาวัน ตั้งอยู่ภายใน วัดถ้ำสิงโตทอง ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เดิมอาคารแห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2552 ในโอกาสครบรอบอายุ 75 ปีของศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน เพื่อเป็นหอสมุดสำหรับพระภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไปได้ใช้ศึกษาหาความรู้ ต่อมาอาคารได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเป็น พิพิธภัณฑมณฑลนาวัน และเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เนื่องในโอกาสครบรอบ 100 ปี นามสกุลพระราชทาน “มงคลนาวิน”

พิพิธภัณฑจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ไทย โดยชั้นหนึ่งเป็นห้องสมุด และจัดแสดงพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนชั้นสองจัดแสดงหุ่นขี้ผึ้งอดีตสมเด็จพระสังฆราช 19 พระองค์ และพระอริยสงฆ์ไทย รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับศึกษาเรียนรู้และสักการะสิ่งสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้

พิพิธภัณฑมณฑลนาวัน ตั้งอยู่ภายในวัดถ้ำสิงโตทอง ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญของชุมชน

โดยมีศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน และท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน เป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แห่งนี้

จุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์มาจากในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นโอกาสครบรอบอายุ 75 ปีของศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ได้จัดสร้าง หอสมุดศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ – ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน มอบให้แก่วัด ถ้ำสิงโตทอง เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้สำหรับพระภิกษุ สามเณร ตลอดจนประชาชนและผู้สนใจทั่วไป หอสมุดดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนการศึกษาและการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ชุมชน

ต่อมาอาคารหอสมุดมีสภาพทรุดโทรมลง ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ และท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาอาคารให้เป็น “อนุสรณ์สถานมงคลนาวิน” เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมเรื่องราวและความทรงจำเกี่ยวกับตระกูลมงคลนาวิน รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา จึงได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารครั้งใหญ่ ทั้งภายนอกและภายใน ติดตั้งเครื่องปรับอากาศทั้งสองชั้น และติดตั้งลิฟต์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พระภิกษุ สามเณร ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก และประชาชนทั่วไป

เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งตรงกับวาระครบรอบ 100 ปีแห่งการพระราชทานนามสกุล “มงคลนาวิน” จึงได้เปิดใช้สถานที่ในชื่อ “พิพิธภัณฑ์มงคลนาวิน” เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานที่จารึกชื่อสกุล “มงคลนาวิน” ให้คงอยู่สืบไป และเป็นสถานที่สำหรับให้ประชาชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และสักการะสิ่งสำคัญทางพระพุทธศาสนา

พิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงภายในอาคารจำนวน 2 ชั้น โดย ชั้นที่ 1 จัดเป็นห้องสมุด มีหนังสือด้านวิชาการ กฎหมาย และความรู้ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพระราชทานนามสกุล “มงคลนาวิน” ส่วน ชั้นที่ 2 จัดแสดงภาพพุทธประวัติและหุ่นขี้ผึ้งหรือไฟเบอร์กลาสของอดีตสมเด็จพระสังฆราช 19 พระองค์ และพระอริยสงฆ์ไทย 19 รูป พร้อมจุดสักการะพระธาตุ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาและประวัติพระเถระสำคัญของไทย

นอกจากการจัดแสดงวัตถุและเรื่องราวทางศาสนาแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังมีคุณค่าในฐานะแหล่งเรียนรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินชีวิต โดยนำเสนอแนวคิดและหลักในการดำรงชีวิต เช่น ความกตัญญู การเป็นผู้ให้ การมีเมตตาธรรม การทำความดี และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ทำให้ผู้เข้าชมสามารถนำข้อคิดจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์มงคลนาวินจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยง พระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม หนังสือและการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม เข้าด้วยกัน ผู้เรียนและประชาชนสามารถเรียนรู้จากสถานที่จริง ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ เรียนรู้เรื่องราวของสมเด็จพระสังฆราชและพระอริยสงฆ์ไทย ตลอดจนซึมซับหลักธรรมและข้อคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางศาสนาและวัฒนธรรมของไทย

ดังนั้น พิพิธภัณฑ์มณฑลนาวันจึงมิได้เป็นเพียงสถานที่จัดแสดงวัตถุเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้ศึกษาความรู้จากประสบการณ์จริง เกิดความเข้าใจในพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งนำหลักคุณธรรมที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเหมาะสม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

พิพิธภัณฑ์มณฑลนาวันเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยบูรณาการองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการสังเกต สำรวจ ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติจริง โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมและสร้างแรงจูงใจ

ครูหรือวิทยากรแนะนำประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์มณฑลนาวัน พร้อมเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับเนื้อหาที่จะศึกษา เช่น ประวัติศาสตร์ไทย พระพุทธศาสนา และบุคคลสำคัญทางศาสนา เพื่อกระตุ้นความสนใจและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชม

2. ขั้นสำรวจและศึกษาจากสถานที่จริง

ผู้เรียนเข้าชมและสำรวจการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ โดยศึกษาข้อมูลจากนิทรรศการ หนังสือ ภาพประวัติศาสตร์ พระบรมรูป หุ่นจำลองสมเด็จพระสังฆราช และพระอริยสงฆ์ไทย พร้อมบันทึกข้อมูลหรือประเด็นสำคัญที่สนใจ

3. ขั้นเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ผู้เรียนร่วมกันศึกษาและอภิปรายในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย เช่น ประวัติและความสำคัญของสมเด็จพระสังฆราช พระอริยสงฆ์ไทย ประวัติสกุลมณฑลนาวัน และคุณธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามวิทยากรและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

4. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ

ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ศึกษา เช่น การสรุปประวัติบุคคลสำคัญ การจัดทำแผนผังความคิด การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม การวิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมจากบุคคลต้นแบบ หรือการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ และการทำงานร่วมกัน

5. ขั้นสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้

ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ พร้อมสะท้อนความคิดเห็น ความประทับใจ และข้อคิดที่ได้รับ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ความกตัญญู ความเสียสละ ความเพียร และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

6. ชั้นประเมินผลและต่อยอดการเรียนรู้

ครูหรือวิทยากรประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การตอบคำถาม การทำกิจกรรม การนำเสนอ และผลงานของผู้เรียน พร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปต่อยอด เช่น การจัดทำอินโฟกราฟิก แผ่นพับ คลิปวิดีโอ หรือบทความเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์มรดกนาวัน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ครอบครัวและชุมชน

รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้

การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง (Learning by Doing)

การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning)

การเรียนรู้ด้วยตนเองและการศึกษาค้นคว้า (Self-Directed Learning)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และบุคคลสำคัญของไทย มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้จากสถานที่จริง ตลอดจนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม